L. S.!

Aan de Geref. Kerken in Nederland wordt bij dezen herinnerd, dat door de laatste Voorloopige Synode van Ned. Geref. Kerken tot gevolmachtigde Deputaten zijn benoemd de BB. Ds. J. Teves Tzn. te Wetsinge-Sauwert en Prof. Mr. D. P. D. Fabius, om zich ten aanzien der Processen van 1886 tot 1892 aan de Ned. Geref. Kerken aangedaan te vergewissen van de gevoerde processen, de verkregen vonnissen, en de gevallen kosten; met volmacht om de verzamelde inlichtingen te publiceeren.

Ingevolge het besluit der Voorloopige Synode, in Art. 50 harer Acta vermeld, worden de Kerkeraden der toen vervolgde kerken *dringend uitgenoodigd* dezen Broederen in alles behulpzaam te zijn, en hun zooveel mogelijk inlichtingen te doen geworden.

Namens de Voorloopige Synode voorn.,
Dr. L. H. WAGENAAR,
J. H. FERINGA, } *Scribae.*
Leeuwarden, Klundert, } 16 Juni 1892.

Namens Deputaten, door de Synode der Chr. Geref. Kerk dit jaar te Amsterdam gehouden benoemd, o. a. tot het bezorgen van de uitgave der *Handelingen* dier Synode, deel ik bij dezen mede, dat genoemde *Handelingen* met *Aanteekeningen*, *Bijlagen* en de *Acta* der Generale Synode in druk zijn verschenen bij den heer D. Donner te Leiden. Als naar gewoonte is den leden en den praeadviseurs der Synode, aan de Kerkeraden en aan de onderscheidene commissiën een ex. toegezonden. Wie hunner het nog niet ontvangen heeft, wende zich tot den heer Donner. Al de leden van De Gereformeerde Kerken in ons land worden bij dezen opgewekt deze Handelingen, welke voor den geringen prijs van *f* 1.25 algemeen verkrijgbaar zijn, nauwkeurig te lezen.

Namens Deputaten voornoemd,
C. VAN PROOSDIJ.

Afzenders van collecten voor de Theol. School, gehouden in gemeenten die door A, B of C onderscheiden zijn, worden vriendelijk verzocht deze onderscheiding op hunne opgaven of op de strooken der postwissels aan te geven.

J. NEDERHOED,
penningmeester.

Middelburg, 25 Juli 1892.

Scholen te Kootwijk.

Ontvangen bij den heer J. IJSEBRAND, penningmeester, door tusschenkomst van den heer A. Punt van A. C. H *f* 1 en van N. G. *f* 1 beiden te Bodegraven en door tusschenkomst van den heer N. G. Hogervorst *f* 10 van mej. A. E. T. te Dokkum.

Bij DS. HOUTZAGERS van J. v. d. B. te Aarlanderveen *f* 2.50.

Dringend verzoeken wij den vrienden van Chr. onderwijs te willen gedenken aan de groote behoeften die de scholen te Kootwijk en te Kootwijkerbroek hebben aan krachtigen financieelen steun. De kas is ledig, en onze penningmeester de heer J. IJsebrand, Parkweg 36 Amsterdam, staat voor een zeer groot tekort.

Neige de Heer veler hart om mildelijk bij te dragen tot instandhouding van dezen zoo noodigen en nuttigen arbeid.

Buitenland.

De „nieuwe school" in Frankrijk en Zwitserland.

Reeds in den herfst van 1890 hield de hoogleeraar A. Sabatier eene academische rede over »La vie intime des dogmes et leur puissance d'évolution", waarin de voortdurende evolutie der leerstukken werd betoogd. In een tijdschrift had genoemde hoogleeraar reeds getracht te bewijzen, dat het N. Testament eigenlijk geen leerstellingen bevat, en dat het wezenlijke van de openbaring niet in een of ander dogma bestaat, maar in het verschaffen en te voorschijn brengen van het volkomen godsdienstig leven in den schoot der menschheid. De religieuse ervaring, die Christus in zijn bewustzijn heeft gehad, deze ervaring en die van zijne jongeren na hem, is den regel, welken het Christelijk geweten erkent en aanneemt, wijl het in het type van godsdienstig leven van geloof en liefde het eeuwige ideaal ziet, naar hetwelk het streeft, en waarvoor het geschapen is.

Het zijn dus geen woorden, zinsneden of bovennatuurlijke begrippen, welke voor ons gezag hebben, maar de godsdienstige ervaring die zich in woorden uitspreekt. Hij die in het N. Testament een bovennatuurlijke kennis der dingen, die in den hemel en op aarde zijn, zoekt, dien zendt het ledig heen; wie naar gerechtigheid, vergeving en leven verlangt, die vindt in Hem de verzadiging zijner ziel; de autoriteit des N. T. ligt in de openbaring der heiligheid en der waarheid, welke ons overweldigt en ons in het stof op de knieën brengt.

Dat de hoogleeraar door die beweringen geheel naar het kamp der modernen overgeloopen blijkt te zijn, behoeft zeker geen betoog. Daartegenover heeft de hoogleeraar Godet van Neuchatel gesteld: Het N. Testament openbaart ons geen metaphysische gedachten, maar Goddelijke feiten. De leer van Jezus Christus is de verklaring van een feit, de verklaring van zijn komen op aarde, van zijn werk, van ons heil. Het N. Testament doet de vleeschwording van een Goddelijk wezen kennen, het menschelijk nadenken heeft getracht in de formuleeringen der leer dat feit te verklaren, maar het spreekt wel van zelf dat vóór die formuleering het feit reeds bestond, dat even als nog vele anderen als Goddelijke daden geconstateerd zijn, zoodat men het recht heeft, om trots den hoogleeraar Sabatier, te spreken van dogmata die in het N. Testament gelegen zijn. Als Sabatier leert: „de openbaring bestaat in het te voorschijn brengen naar een providentieel plan, dat vooral in Israël is te voorschijn getreden, van een godsdienstig bewustzijn (of geweten?), in hetwelk feitelijk een opklimmend, godsdienstig leven te vinden is, tot het geweten van Christus, bij welke het godsdienstige leven tegelijk de hoogste openbaring brengt", zoodat de godsdienst dus vóór alle dingen in opwekking van het gevoel bestaat, en niet bestaat, gelijk de supranaturalisten leerden, in een openbaring van godsdienstige waarheden, dan begaat hij volgens den hoogleeraar Godet, de fout, inspiratie met openbaring te verwarren. Nieuw leven wordt gewekt door den Geest Gods maar een feit wordt geopenbaard. Wanneer Jezus zich op bijzondere wijze bewust was Gods Zoon te zijn, zoo moet Hij toch God ook op eene bijzondere wijze gekend hebben en moet God zich Hem geopenbaard hebben als de God der liefde; anders laat zich dit zijn bijzonder bewustzijn »van de zoon Gods te zijn," niet verklaren; God kon voor Hem geen onbekende zijn. De grondfout van Sabatier bestaat hierin, dat hij niet wil weten van goddelijke feiten, die het godsdienstig gevoel kunnen opwekken.

Hoever de hoogleeraar Sabatier gaat, blijkt ons als hij o. a. de leer van de verlossing van den Middelaar door zijn bloed, noemt den Hebreeuwschen aard, die aan Hem kleven bleef; de mannen der nieuwe school willen slechts de levenskiem behouden, namelijk het bewustzijn Christi, dat in den schoot der menschheid is nedergezonken als een levensmacht, die in staat is leven te wekken.

Ten slotte vraagt de hoogleeraar van Neuchatel, of Sabatier in ernst gelooft dat het voldoende is geweest, dat Jezus zich den menschen als volkomen voorbeeld geopenbaard heeft, opdat de menschen het zouden navolgen en of ons in zondelust en liefde gevangen menschenhart niet eene andere behandeling van de zijde Gods noodig maakt? Hij wijst op den ernst der zonde en op de noodwendigheid eener goddelijke verlossing, die slechts door den mensch geworden Zoon Gods kon volbracht worden.

Hiermede toont de hoogleeraar Godet aan, hoe de nieuwe school het Christelijk bewustzijn boven de openbaring stelt, terwijl zij de Schrift met het menschelijk verstand critiseert.

Hoe dankbaar wij moeten zijn dat de hoogleeraar Godet tegen de nieuwe school is opgetreden, toch is er in zijne beschouwing eene fout, doordat hij niet onderscheidt tusschen de kennisse Gods, waarmede God zich zelven kent, en die welke de Heere schenkt aan zijn redelijke schepselen. De drie personen der Heilige Drieëenheid zijn door onderlinge gemeenschap des wezens zeer nauw met elkander vereenigd, en daarom is het, dat zij elkander kennen ten aanzien van wezen en personen. De kennisse Gods die de Heere aan redelijke schepselen mededeelt, is òf door personeele vereeniging òf door openbaring. Nu heeft de Christus de kennisse Gods gehad door personeele vereeniging, en deze was zoo groot, als tot de volmaakte uitvoering van zijn middelaarschap van noode was. De kennisse Gods was in Christus den Middelaar, behoorende tot zijn menschelijke natuur. Want de goddelijke natuur kan geen wijsheid of kennis ontvangen, daar zij de wijsheid zelve is.

Frankrijk. Eene nieuwe tooneelonderneming. De asylen van Joh. Bost.

De Fransch Roomsche bladen deelen mede dat een naamlooze vennootschap is opgericht met een kapitaal van 400.000 francs, met het doel om tooneelvoorstellingen te geven van stukken waarvan de tekst is ontleend aan de Bijbelsche geschiedenis of van de Evangeliën, of in het algemeen van stukken die 't het oogpunt van deugd en vaderlandsliefde een goeden invloed kunnen uitoefenen op den geest der toeschouwers. Men wil een tooneelgebouw laten maken, dat verplaatst worden kan, terwijl men ook voorstellingen buiten 's lands geven wil. Een comité van beschermheeren, bestaande uit aanzienlijke Roomschgezinde personen, zal moeten beslissen, welke stukken zullen worden opgevoerd.

De abt Garnier schijnt de ziel der nieuwe onderneming te zijn. Maar het is er ver van daan dat zijn streven bij zijne geestverwanten onverdeelde instemming vindt. Het hoofdorgaan der Fransche Ultramontanen, de *Univers*, verklaarde reeds, dat al waardeerde men de bedoeling van den heer Garnier, de middelen die hij tot bereiking van zijn doel wil aanwenden, te betreuren zijn. Het blad komt er tegen op dat een tooneelspeler, daarvoor gehuurd door eene maatschappij, den persoon van Christus zal voorstellen, en dat de lijdensgeschiedenis des Heeren op de planken zal gebracht worden.

Maar de Passiespelen van Oberammergau dan, die door de Roomschen zoozeer worden toegejuicht en die zelfs door vele niet Roomschen worden verheven?

Met die spelen in Duitschland is het anders gelegen, zegt het Roomsche orgaan. Daar treden menschen op het tooneel die van vader op zoon sedert vele eeuwen de rollen spelen en die, vóórdat zij ten tooneele treden, zich met den Heere Jezus Christus vereenzelvigen in de heilige communie. Het vervullen van die rollen is voor de bewoners van Oberammergau een daad van Godsvrucht.

De *Univers* beweert ook dat de mysteriën van de middeleeuwen niet in dezen als voorbeeld kunnen genomen worden. Als men ons zulk eene eenvoudige, geloovige, vrome bevolking kan toonen als in de middeneeuwen, wanneer er priesters als tooneelspelers optreden gelijk weleer, en wanneer men een kerkhof als theater kon gebruiken, zou het geval anders zijn, zegt de *Univers*.

Doch ons dunkt, dat de abt Garnier gemakkelijk zijne tegenstanders beantwoorden kan. Wat belet den tooneelspelers, dat zij communieeren vóór zij den rol van Christus vervullen? Doch de gedachte reeds dat men het vleesch geworden woord op het tooneel brengen wil, moet ons tot een gruwel zijn. En daarom dient het passiespel te Oberammergau, hoe aangrijpend ook, te worden veroordeeld.

Het Protestantsche Frankrijk is zeer verontrust door de tijding dat een schuld, die rustte op een der asylen van John Bost, groot 50.000 francs, is afgelost door middel van de opbrengst van de belasting, die de Staat oplegt voor de weddingschappen die bij gelegenheid van de wedrennen worden aangegaan.

De Christelijke inrichtingen, waarop het Fransche protestantisme trotsch is, zijn daardoor zeer gecompromitteerd. De Protestantsche pers keurt het dan ook algemeen af, dat het comité een gift uit een speelpot heeft aangenomen. Het doet ons goed de protesten die daar tegen worden ingebracht te lezen. Kennelijk is men bevreesd dat de Heere zijn zegen zal onthouden aan een instelling, die tot hiertoe uit de hand Gods geleefd heeft. Ten zeerste wordt er in Protestantsche kringen op aangedrongen, dat de geschonken gift zal worden teruggegeven.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE STALJONGEN.

XVIII.

EEN ANDER LEVEN.

De nieuwe meester, dien Kees gekregen had, was een streng man. Dat merkte Kees al spoedig.

Elken morgen was het vroeg dag; zomers soms al om vijf uur. Dan moest alles in de weer en had Kees het druk met water halen, den stal schoonmaken, tuigen poetsen en honderd dingen meer. Dat kwam nu ook daardoor, dat hij eigenlijk meer bazen had dan één; te weten de verschillende koetsiers. In den loop van den morgen werd het rustiger, al moest Kees telkens klaar staan om te helpen inspannen, een paard vast te houden of een op stal te brengen en zoo meer. Een vasten tijd had hij alleen voor 't middagmaal, dat hem door 't hard werken, altijd uitstekend smaakte, al kreeg hij ook zelden koeken of gebraden fazanten te proeven. Daarna begon het werk op nieuw, tot onze vriend, braaf moe, naar bed ging.

Toch had hij veel reden tot dankbaarheid. Hij moest wel hard werken, maar kreeg ook goed en volop te eten en ging vroeg ter rust. »Want," zei de baas, »er zijn maar vier pooten aan een schaap," wat zeggen wou: één mensch kan niet alles doen. Was er nog laat werk, dan moest een ander voor Kees inspringen, en ging hij rustig slapen in het kleine, aardige kamertje, dat voor hem van den hooizolder was afgetimmerd. Tot hulp en bescherming tegen de ratten was Kees door de juffrouw een groote kat vereerd, op voorwaarde dat hij trouw voor het beest zorgde; wat Kees reeds in zijn eigen belang deed.

Wel verdiende hij in 't begin weinig, maar daar de baas de bovenkleeren, die Kees droeg, betaalde, dad deze ook weinig uit te geven en kon het er mee stellen.

Het best van alles was, dat Kees een meester had gevonden die God vreesde. Aan zijn woorden viel daar wel niet veel van te merken, eenvoudig omdat hij bijzonder kort van stof was, maar het bleek, wat minstens even goed was, uit zijn daden. Hij dacht maar niet: hoe minder ik den knechts betaal, hoe liever, maar gaf elk wat hem toekwam en als ze ziek waren, ging 't loon door. Toen Kees zich bruikbaar toonde, kreeg hij meer geld, en — wat zeker in dat vak een zeldzaamheid was — Zondags had onze vriend volkomen rust.

Kees had er — hij was er bij groot geworden — nooit kwaad in gezien den Dag des Heeren als werkdag door te brengen, al vond hij 't wel zoo prettig alsdan te rusten. Doch toen hij den eersten Zondag weer naar beneden wou gaan om te werken sprak de baas: »Wacht even. Straks kunt gij de paarden gaan verzorgen, maar voor de rest staat Zondags alles hier stil. Begrijpt gij? Als 't voor een zieke is of zoo iets dringends, geef ik Zondags een rijtuig, maar anders niet. We gaan naar de kerk, en gij gaat mee."

Dat was voor Kees iets nieuws, al leek het hem best. Dien morgen las de baas uit den Bijbel, wat hij anders alleen 's avonds deed en daarna gingen heer en vrouw en knecht naar het huis des Heeren. 's Avonds gingen zij weder, maar bleef Kees thuis, omdat hij dezen week de »oppas" had. Doch hij verveelde zich niet. Want er waren mooie boeken en hij las nu graag en had daar in de week geen tijd voor. Na de kerk kwamen er menschen. Er werd over 's Heeren Woord gesproken, een psalm gezongen. En toen Kees weer te bed lag drong zijn hart hem den Heere te danken die hem bij zulke goede menschen een plaats had gegeven.

Zooals ik zei, sprak de baas nooit veel. De koetsiers echter waren minder zwijgend, en daar had hun meester niet tegen. Doch als er gevloekt of leelijke taal gesproken werd verbood hij dat aanstonds. Menigmaal werd hij daar wel over bespot, evenals wijl hij op Zondag rustte, maar de baas zei: »Ik doe wat de Heere geboden heeft en zal daar wel bij varen", en zoo was 't ook.

Op zekeren dag was een der koetsiers lang over zijn tijd uitgebleven. Eindelijk kwam hij terug met »een goede verheuging", zooals de anderen 't noemden, d. w. z. zeer dronken.

De baas merkte dat. Doch hij zei niets. Want een dronken mensch is als een dier en verstaat geen reden. Doch den volgenden dag zwaaide er heel wat en Kees, die alles aanhoorde, dacht nog eens aan zijn ongelukkigen vader, die door den sterken drank zich zelf in 't verderf had gestort.

Een paar dagen later moest diezelfde koetsier een verre rit maken om een paar heeren en ook hun goederen af te halen. Kees ging mee om bij het opladen te helpen.

Vanzelf kwam het gesprek al spoedig op hetgeen twee dagen geleden was voorgevallen, en de koetsier sprak:

»De baas mocht wel naar zijn eigen kijken eer hij tegen een ander zoo uitvaart".

»Naar zijn eigen?" waagde Kees te zeggen: »hij is toch nooit dronken?"

»Was ik dat dan?" vroeg de ander terstond. »Kan ik het helpen als een heerschap mij een slokje presenteert en een ander ook, en het dan naar mijn hoofd schiet?"

Kees antwoordde niet. Hij had ook al gemerkt, hoe de heerschappen, door den menschen tot belooning sterken drank te geven, dikwijls oorzaak zijn dat zij zich bedrinken. De koetsier ging voort:

»Maar wat ik nu zeggen wou: al drinkt de baas nu niet meer, vroeger was hij er alles behalve vies van en dronk hij tegen den beste. Dat weet iedereen hier. Maar nu hij fijn is geworden, mag geen mensch een droppeltje meer gebruiken of hij wordt valsch.

Kees begreep dat »valsch" hier beteekende »boos". Hij dacht aan 't geen hij zelf als kind had bijgewoond en sprak:

»Hoor eens Jurrie, ik ben veel jonger dan gij, maar dat heb ik toch al geleerd, dat een dronkaard zijn lijf en ziel bederft. Als ge wist wat ik heb bijgewoond..."

»Gij lijkt ook wel fijn", antwoordde Jurrie spottend.

»'t Kan wel wezen" zei Kees, »maar als de fijnigheid de menschen van de dronkenschap afhelpt, dan wil ik wel fijn wezen en zou ik het u ook wel aanraden."

Goede raad vindt niet altijd luisterende ooren. Dat merkte Kees ook. Want de koetsier keek knorrig, zei niets meer en zoowel hij als Kees waren blij toen de reis uit was.

AAN VRAGERS.

De vraag van X over het »smaken" hopen we spoedig te beantwoorden. Dat sommige andere vragen echter moeten onbeantwoord blijven, is wijl, om het antwoord te verstaan men een paar vreemde talen dient te kennen, en dat is niet van *alle* lezers te vergen. Ze zouden er dus niets aan hebben en een antwoord moet voor allen minstens te *begrijpen* zijn.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

ZEETAL: Kampen B, C. S. Boss te Vrijhoeven-Capelle; G. de Baal te Kralingen; K. Fernhout te Dordrecht; D. Koffieberg te Barneveld; J. Langhout te Haarlem en W. Mulder te Maassluis.

DRIETALLEN: Rinsumageest (Dantumadeel), L. Adrianse te Zeist; S. Bosma te Wommels en W. van Breukelaar te De Leek. — Roden, Hoppe te Zuidwolde (Groningen), Kramer te Onstwedde en Veenstra te Baflo. — Leeuwarden **B**, J. H. Feringa te Klundert, G. van Goor te Bunschoten en J. W. A. Notten te Veldwijk.

BEROEPEN: Genemuiden, L. Kuiper, cand. te Kampen. — Vreeswijk, H. M. van der Vecht te Heerde. — Hillegom, H. Meijering, cand. — Werkendam **B**, J. Osinga te Gouda. — Rinsumageest c. a., L. Adrianse te Zeist. — Gees (cl. Koevorden), J. Veenstra, cand. te Baflo. — Scheemda, H. Meijering, cand. — Zaandam **A**, M. H. A. v. d. Valk, cand. te Scheveningen. — Wons, G. Ploos van Amstel te Reitsum.

AANGENOMEN: Voorburg, D. J. B. Wijers te Alkmaar **B**.

BEDANKT: Weesp en Ee, W. Breukelaar te De Leek. — Augustinusga **B**, T. Rispens te Hijum c. a. **A** — Maasland **B**, J. J. Impeta te Alfen aan den Rijn. — Meliskerke, T. Bouma te Doorn.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Werepe, J. J. van Walsen te Noordwijk aan Zee. — Loppersum, J. H. de Roode, cand. te Grootegast. — Koevorden en Aalden, J. Veenstra, cand. te Baflo. — Sprang, J. G. Dekking te Jaarsveld. — Aalsum (Fr.), W. Westhoff te Kolderveen (Dr.) — Veldhoven, J. Heenk te Budel. — Slochteren, W. v. d. Bijtel Jr. te Lutten. — Harderwijk, N. M. de Ligt te Rhenen. — Drachten c. a., N. Jolles te Bunschem. — Oostermeer c. a., H. van Eijk van Heslinga te Harich c. a. — Benschop, J. Boer Knotnerus te Cothen. — Brielle, A. J. van 't Hooft te Nootdorp c. a. — Delfzijl, Postma te Bierum. — Anrooy, J. J van der Vlugt te Coevorden. — Borculo, J. Zegers te Aartswoude.

AANGENOMEN: Vries, A. Buising Dannsté te Oldenzaal. — Kapelle aan den IJsel, P. S. Meerburg te Keihel. — Schildwolde, E. van Kleffens te Siddeburen. — Leerdam, J. G. Bruining te Schoonhoven. — Metslawier c. a., J. H. de Roode, cand. te Grootegast.

BEDANKT: Leeuwen, H. Limpers te Stavoren. — Oud Vossmeer, A. F. Simons Cz. te Poortvliet. — Stevensweert, J. Berghege te Beuningen. — De Bilt (cl. Amersfoort), G. Nijhuis te Venendaal — Nieuw-Beierland, P. G. Pont, cand. te Utrecht. — Hilvarenbeek (toez.), W. van Elden te Deurne. — Dalfsen, Joh. Oosterhuis te Vriezenveen. — Oud Beierland, J. Vonk te Oldebroek. — Walsum c. a., E. J. Hupkes te Zeerijp. — Elburg, J. H. Wensinck te Nijkerk op de Veluwe. — Gouderak, J. W. F. Gobius du Sart te Nieuw en St. Joosland. — Vinkeveen, H. Bax te Doornspijk. — Uithuizermeeden A. Jellema te Vriescheloo. — Nijega, J. Ph. Hattink Jr. te Nieuwerkerk aan den IJsel. — Korterwaag, H. Blankstein Jr. te Oldeholtpade. — Cubaard, J. C. K. Nonhebel te Ee. — Surhuisterveen, W. de Vries te Rolde. — Lichtenvoorde c. a., H. van Druten te Rhijnsburg

---

Plaatsgebrek noodzaakt ons eenige Advertentiën tot een volgend nr. uit te stellen.

Advertentiën.

GETROUWD:
WILLEM KIRCHNER
MET
ELISABETH CHRISTINA GOLDSCHMEDING.
Hartelijk dank, ook uit naam der familie, voor alle bewijzen van liefde en vriendschap.
Amsterdam, 11 Aug. 1892.

Heden werden wij verblijd met de geboorte van een welgeschapen *ZOON*.
C. A. HÖWELER.
H. C. HOWELER—VAN BEEK.
Amsterdam, 7 Aug. 1892.

Het behaagde den Heere, tot onze smart, door den dood van ons weg te nemen, na eene langdurige vermindering van krachten, onzen broeder-ouderling, den Heer
CASPER SCHULLER,
in den ouderdom van ruim 76 jaren. Ook hem viel de eer te beurt, omdat hij wenschte getrouw te zijn, niet aan de reglementen, maar aan de belijdenis der kerk, als ouderling uit het genootschap te worden ontzet.
Mocht hem nu zijn gegeven, daar te zijn, waar volmaakte rust zal worden genoten na volbrachten strijd.
God de Heere trooste de diepbedroefde betrekkingen en vervulle weldra de ledige plaats in ons midden.
Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk,
A. KNOLL, *Praeses.*
W. VLIEGENTHART, *Scriba.*
Zwijndrecht, 8 Aug. 1892.

DS. E. TH. PLOOS VAN AMSTEL, rustend predikant der Gereform. kerk, bericht aan kerkeraden der Geref. kerk, die hem zouden willen uitnoodigen tot de Bediening des Woords, dat hij zich tijdelijk met ter woon gevestigd heeft te *Leiden*, Hoogewoerd 70.

Een predt. der Geref. kerken, met een klein tractem., zoekt een broeder of zuster, door den Heere met rijkdom begiftigd, die genegen is hem door **rentelooze voorschotten**, of tegen een **kleine jaarlijksche rente**, hulpe te bieden in het voorzetten der studie van een zijner zonen aan de Theol. School te Kampen, ter opleiding van Dienaar des Woords.

Genegenen met hem te correspondeeren, worden verzocht brieven te richten, onder lett. A. B., bureau de *Heraut*.

Dezer dagen verschijnt:

HANDELINGEN

van de Synode der Chr. Geref Kerk,
7—17 Juni 1892, en der
Generale Synode van de Gereform. Kerken in Nederland,
17 Juni 1892, gehouden te Amsterdam.
Prijs f 1.25.
Leiden. D. DONNER.

Kootwijk. — Unie-Collecte.

Kootwijk's Christelijke scholen verkeeren in grooten geldelijken nood; alles schijnt op haar ondergang toegelegd. Wanneer zij niet krachtig gesteund worden door de gebeden en de gaven van Gods volk, dan kunnen zij niet blijven bestaan. Daarom beveelt het Bestuur, met het oog op de aanstaande Unie-Collecte, de behoeften van zijn scholen bij alle Gereformeerden ten zeerste aan.

Zoo ergens, dan staat te Kootwijk de bloei der Christelijke scholen met die der kerk in het nauwste verband.

Het Bestuur,
Ds. W. H. VAN LOON, *Voorzitter*, Jacob van Lennepkade 19.
J. IJSEBRAND, *Penningmeester*, Parkweg 36.
A. SWEERS, Rozengracht 57.
W. HAAKSMA Jr., Westerstraat 195.
G. H. A. GROSHEIDE, *Secretaris*, Bloemgracht 160.
Amsterdam, 8 Aug. 1892.

De heeren Prof. Dr. A. KUYPER, Ds. B. VAN SCHELVEN te *Amsterdam*, en Ds. H. J. HOUTZAGERS te *Kootwijk*, zijn mede bereid om giften in ontvangst te nemen.

MEYLINK & PIERON,

Rozengracht 10-12, Amsterdam.
FABRIKANTEN van
Brandkasten.
GOUDEN MEDAILLE. Attesten ter inzage. Een Brandkast, die de vuurproef doorstaan heeft, steeds te bezichtigen.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZOON,
Warmoesstraat 73, Amsterdam.
RUIME KEUZE in prijzen van f 65, f 85, f 100 etc.

HANDBOEKJE

ten dienste der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Ondergeteekende bericht dat bij hem zal verschijnen de **6de jaarg.** van bovengenoemd handboekje, onder redactie van
Ds. J. H. FERINGA en Ds. A. LITTOOIJ.
Inteekenlijsten gelieve men aan te vragen bij en ruime provisie wordt toegestaan door den Uitgever
K. LE COINTRE, te Middelburg.

Vrije Universiteit.

Waar zullen onze zonen studeeren?

Deze vraag zal in de laatste maanden weêr bij vele Christenouders aan de orde geweest zijn. De nieuwe cursus staat weêr voor de deur en bij de meesten is de keus stellig reeds gedaan. Ik weet, dat weêr in menig huisgezin de officieële Universiteit den voorrang zal hebben weggedragen, en de zoon uit Christelijken huize daarheen zal gaan, alhoewel hij bij ons te huis behoorde. Dat het tot die beslissing geheel zonder *strijd* zal zijn gekomen, kan ik evenwel niet aannemen. De conscientie zal wel getuigd hebben: »mijn zoon behoorde aan *die* hoogeschool te gaan, waar Gods Woord in eere wordt gehouden. Terwijl ik een ijverig voorstander ben van de school met den bijbel voor de kinderen des volks, terwijl ik voor mijn eigen jongens en meisjes met zorg gewaakt heb, dat zij op Christelijke scholen kwamen, waar nog gebeden werd en zij in de Schriften onderwezen werden; terwijl er een Hoogeschool *is*, die daar staat als een getuige, dat het niet hetzelfde is, of de wetenschap beoefend wordt in gebondenheid aan Gods Woord, dan wel los van dat Woord — eischt de consequentie van mijn beginsel, dat ik mijn zoon ook aan *die* Universiteit laat studeeren." Eene andere redeneering kan ik mij niet denken. En waar dus desniettegenstaande anders *gehandeld* mocht worden, kan ik niet gelooven, dat het gemoed daarmeê vrede kan hebben. De bewering, alsof de maatschappelijke positie van den jongeling daarmeê in gevaar zou worden gebracht, is reeds zoo vaak en nog onlangs door Prof. De Savornin Lohman op de jaarvergadering te Groningen wederlegd, dat deze buiten bespreking kan blijven. En al ware daarvoor ook éénigen grond, zoo zou ik toch willen vragen, of het *geloof* niet over deze dingen heen moet zien? »Ziende op het gebod, blind voor de gevolgen," is toch immers de leus van den Christen, die gelooft, dat de Heere gezegd heeft: »Zoekt eerst het Koningrijk Gods en zijne gerechtigheid"; en dat Hij beloofd heeft, dat de haren onzes hoofds ook geteld zijn en geen enkel haar ons kan gekrenkt worden, zonder den wil des Hemelschen Vaders. De plaats waar wij wonen, de arbeid waarin wij werken zullen, wordt ons van God aangewezen. Wanneer wij meer in het geloof stonden, zou heel wat zorg kunnen bespaard worden, en de uitkomst zou verrassender zijn. Hoe heeft de Heere reeds nu alle vrees ten deele beschaamd. Toen de Vrije Universiteit opgericht werd, scheen het b. v. alsof voor geen der theologische studenten eenig vooruitzicht bestond. *Dat* zal zeker thans niet meer beweerd worden, veel minder nu de vereeniging der Gereformeerde kerken een feit is geworden. Die God, die in deze de bezwaren deed smelten als sneeuw voor de zon, zal ook verder alles wèlmaken. In Zijne handen zijn wij en zijn onze kinderen veilig. Hoe meer wij Hem vertrouwen en nederig volgen, hoe beter de uitkomst zal blijken.

W. HOVY.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,
Dam 15--17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.